

prof. Eugeniusz Skorwider
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu

Recenzja dorobku artystycznego, działalności pedagogicznej i organizacyjnej Pana dr hab. Wiesława Gdowicza - profesora ASP w Katowicach

w związku z postępowaniem o nadanie tytułu profesora sztuki prowadzonym przez Radę Wydziału Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Witold Gdowicz - 3 w jednym (sztuka, dydaktyka, nauka)

Pan Wiesław Gdowicz urodził się w 1957 roku. Dyplom na Wydziale Form Przemysłowych ASP w Krakowie uzyskał w roku 1982. W 1993 został asystentem w ASP w Katowicach, gdzie po pięciu latach otrzymał tytuł doktora sztuki, a w roku 2004 tytuł doktora habilitowanego. Od 2008 roku jest profesorem nadzwyczajnym ASP w Katowicach. W tym czasie pełnił ważne funkcje w tej uczelni. W latach 2008-2012 był Prorektorem ds. Studentów i Badań Naukowych.

W latach 2010-2013 był koordynatorem projektu Design Silesia z ramienia ASP.

Obecnie jest kierownikiem Zakładu Badań Wizualnych i Interakcji ASP oraz kierownikiem Pracowni Komunikacji Społecznej.

Głównymi obszarami Jego twórczości artystycznej są: grafika warsztatowa - drzeworyt sztorcowy i grafika projektowa - mówiąc ogólniej - komunikacja wizualna.

Drzeworyt sztorcowy to technika, której poświęcił i jak sądzę, nadal poświęca znaczną część swojej aktywności twórczej.

Szczególnie intensywny jest okres przypadający na lata 80-te, 90-te oraz dwutysięczne. W pracach grafika uderza doskonałe opanowanie warsztatu, swoboda posługiwania się narzędziem, nieskrępowana wyobraźnia. W rezultacie powstają intrygujące i atrakcyjne prace oparte na rzetelnym rysunku, z bogatą skalą odcieni; oryginalne przedstawienia nieoczywistych treści. Nazwałbym to przebogatą paletą czerni i bieli. Zależnie od graficznej narracji może to być głębia czerni albo gdzieś indziej rażące światło bieli. Zróżnicowane kreski i plamy, wszelkie efekty znajdują swoje miejsca w szeregu, budując w ten sposób nastroje i emocje emanujące z tych graficznych obrazów. Są one metaforyczne, często inspirowane religią.

Artysta, który odbywa podróż w głąb siebie jest jak doświadczony podróżnik dobrze przygotowany i wyposażony w niezbędny bagaż do kolejnej wyprawy. W Jego przypadku na ten bagaż składają się: wiedza, wrażliwość, intuicja i ciekawość.

Dużą czarną kropką nad „i” jaką postawił autor jest książka: „Zapomniana technika. Drzeworyt sztorcowy”, wydana przez ASP w Katowicach w 1998 roku. Na końcu książki pojawia się następujący tekst: „Drzeworyt powraca, jako wielka szkoła porządkowania wewnętrznego”. To wewnętrzne porządkowanie bardzo przydało się Autorowi w przygotowaniu tego istotnego dla grafiki opracowania. Na ponad 150-ciu stronach przedstawiona jest historia powstania techniki, jej zastosowania.

Książka przedstawia artystów uprawiających drzeworyt sztorcowy. Są również reprodukcje wybranych prac.

Kolejnym obszarem działalności artystycznej Pana Gdowicza jest komunikacja wizualna. Jej ważną częścią jest plakat. Spośród plakatów zaprezentowanych przez Autora wyróżniłbym plakat: „Gombrowicz - Ferdydurke”. Przedstawia on dwie „gęby - maski”. Trafnie dobrana typografia dopełnia całości kompozycji. Kolejny plakat zatytułowany „Wyjdzie z chaosu świat ducha” do wystawy w 2005 roku to zgrabny graficzny zabieg „przeciętej” spirali dyskretnie ujawniającej krzyż. „Spotkania” są plakatem do wystawy nauczycieli akademickich w Legnicy w 2006 roku. Wyciągnięta ku górze dłoń spotyka się z ręką mniej widoczną, będącą jakby po drugiej stronie plakatu wyciągniętą z góry ku dołowi. Pomiędzy dłońmi Artysta umieścił tytuł. Bardzo pomysłowy plakat z użyciem fotografii.

Wymieniłbym też ciekawe plakaty, będące integralną częścią kompleksowych projektów i realizacji. Mam tu na myśli serie identyfikacji wizualnych Mistrzostw Europy Kyokushin Karate w późnych latach 80-tych. Są to trzy kolejne edycje tej sportowej imprezy.

W projektach Artysta posługuje się również fotografią. Projekt Identyfikacji Wizualnej II Synodu Archidiecezji Katowickiej, to także starannie opracowany zestaw, począwszy od logo, poprzez akcydensy, na projekcie portalu www, również w wersji mobilnej, skończywszy. Powyższe zadanie było jednocześnie sprawdzianem umiejętności kierowania grupą, rozdzielania zadań dla jej członków, dobrej komunikacji z klientem. Każdy z projektów świadczy o kompetencjach projektowych Autora.

Bardzo doceniam umiejętność przestawienia się z narracyjnego i nierzadko detalicznego podejścia do tematu w drzeworycie, na syntetyczne i skrótowe podejście do tematu w grafice projektowej. Na tym polu z pewnością ważną rolę odegrało studiowanie plakatu u prof. Władysława Pluty.

W ciekawym autoreferacie dr hab. Wiesław Gdowicz konstatuje, że dużą część Jego działalności naukowej, dydaktycznej i artystycznej wypełniło poszukiwanie metody badania znaczenia gestu i jego natury. W poszukiwaniach tych istotne było dla Niego poznanie metody Kansei stworzonej przez Mitsuo Nagamachi w 1970 roku. W oparciu o tę metodę opracował koncepcję pola semantycznego gestu, rozumianego jako zbiór znaczeń przypisywanych danemu gestowi. Freski wykonane przez Michała Anioła w Kaplicy Sykstyńskiej stały się impulsem do stworzenia - dobre słowo - Projektu Sykstylna.

Przedmiotem obserwacji i analiz jest grupa dwudziestu młodzieńców. Pojawiają się pytania co wyrażają i jak wyrażają namalowane przez Michała Anioła postacie? W takiej, czy innej postawie i gestach? Jakiego rodzaju gesty i pozycje ciała wykonują młodzieńcy? Program ma swój scenariusz, 6-punktowy plan konsekwentnie realizowany przez Autora. Ma on zakończyć się filmem z obrazem tańczącej kobiety. Wykonywane przez nią gesty i ruchy są odniesieniem do nieruchomych postaci młodzieńców. Bardzo ciekawie zapowiada się ta próba rekonstrukcji, ożywienia i połączenia wszystkich gestów. Program, jego założenia, sens i cele jest oczywiście znacznie bardziej złożony. Ja staram się w możliwie lapidarny sposób nakreślić to, co najważniejsze.

Kolejnym elementem działalności naukowej, dydaktycznej i artystycznej jest Zakład Badań Wizualnych i Interakcji. Powstał on z inicjatywy Wiesława Gdowicza w 2009 roku. Głównymi obszarami badań są: Percepcja, Semantyka i Interakcja.

Percepcja dotyczy badania hierarchii czytelności płaskich komunikatów wizualnych oraz badania czytelności typografii.

Semantyka dotyczy określania znaczeń komunikatów wizualnych oraz budowy architektury informacji.

Interakcja to badanie użyteczności interaktywnych obiektów (stron www, interfejsów, programów i aplikacji).

Doświadczenia, umiejętności i wiedza wyniesione z działań w Zakładzie Badań Wizualnych i Interakcji skłoniły Pana Gdowicza do utworzenia programu Pracowni Komunikacji Społecznej na Wydziale Projektowym ASP w Katowicach.

Pracownia kształci studentów studiów magisterskich. Jak pisze jej kierownik, przygotowuje ich do współpracy z odbiorcą (użytkownikiem, specjalistami z innych dziedzin, instytucjami, organizacjami, samorządem, przemysłem i klientem).

Uważam, że działania takiej jednostki są bardzo pożądane. Umiejętność wyjaśnienia istoty projektu, jego cech, funkcji, zalet oraz aspektów estetycznych może mieć istotny wpływ na decyzję klienta. W dalszej perspektywie przyczynia się znacznie do podnoszenia poziomu wdrażanych projektów. Przy tej okazji odbywa się też proces edukowania odbiorcy, widza, zleceniodawcy.

W swoim referacie Artysta mówi również o obecnych poszukiwaniach. Są to badania relacji między tym, co w umyśle, a tym co może być źródłem umysłowego obrazu. Kwestie te pojawiają się też w książce Gdowicza: „Model przestrzeni abstrakcji”. Jako należący do grupy 55+ (powiedzmy nawet 60+) jestem zainteresowany używaniem gestów w interfejsie dotykowym. Czasami wydaje mi się, że problemy osób niepełnosprawnych intelektualnie (ONI), które mają problemy z zapamiętywaniem ciągu czynności elementarnych nie są wcale aż tak odległe. Tymi zagadnieniami zajmuje się Autor. Mam wrażenie, że tego typu działania mają szansę korzystnie wpłynąć na ułomności grupy ONI. Celowo, podobnie, jak Autor nie odmieniam tego skrótu, aby nie mylić z Torzańską. Potencjalnie wszyscy jesteśmy ONI, czas przybliży nas często do niepełnosprawności, która upodobała sobie jakoś szczególnie podeszły wiek.

Panie Profesorze my - ONI chcemy nadal korzystać z interfejsu!

Wracam do książki, o której już wcześniej wspomniałem. „Model przestrzeni abstrakcji” to książka wydana również przez ASP w Katowicach w 2004 roku. Pojęcia i zagadnienia filozoficzne zawarte w publikacji służą Autorowi do stworzenia własnej teorii modelu przestrzeni abstrakcji. Nietrudno zauważyć, że to materia bardzo Mu bliska. Na uwagę zasługuje także szata graficzna książki. Myślę także o typografii.

Poza wymienionymi wcześniej książkami w dorobku autora są jeszcze: „Czy filozof boi się obrazu?”, „Funkcjonalny druk” i „O kaligrafii”.

W materiałach dokumentacyjnych są szczegółowo wymienione i opisane wszystkie projekty, których animatorem był Wiesław Gdowicz. Ilość i zakres działań robi wrażenie.

Ważnym projektem był „Design Silesia”. W ramach tego przedsięwzięcia powstały: Biuro Karier, Gadżet dla Śląska, Design w terenie, Warsztaty projektowe, Fest Design, Galeria na lotnisku Katowice Pyrzowice, a celem ich było szerzenie idei designu w życiu społecznym.

Zwieńczeniem trzech warsztatów projektowych są publikacje, które szczegółowo przedstawiają ich działania.

Wśród sześciu wystaw indywidualnych jest także wystawa zagraniczna - Walcut Creek San Francisco USA, 1986. Jego prace znajdują się w zbiorach muzeów tak w Polsce, jak i na świecie, także w zbiorach prywatnych w wielu krajach. Imponująca jest liczba ważniejszych osiągnięć artystycznych.

Długi jest wykaz wystaw i konkursów w których uczestniczył. Lista ma 99 pozycji. Jest na niej wiele wystaw zagranicznych. Są również nagrody i wyróżnienia za działalność artystyczną.

Pan dr hab. Wiesław Gdowicz posiada wszechstronny, wielowymiarowy potencjał intelektualny. Jest grafikiem, projektantem, dydaktykiem, pedagogiem i naukowcem. Jego dorobek jest bogaty i różnorodny. Obfita dokumentacja w pełni to potwierdza. Zawiera ona wszystkie wymagane dokumenty i świadectwa. Jego aktywność dydaktyczna jest również obszernie udokumentowana. Składają się na nią przykłady prac studentów Jego pracowni, uczestników Jego programów.

Mając na uwadze wszystko, co powyżej napisałem, jak również to, czego nie zawarłem, jednoznacznie popieram wniosek o nadanie tytułu profesora sztuki Panu Wiesławowi Gdowiczowi – profesorowi ASP w Katowicach i proszę o podjęcie takiej uchwały Radę Wydziału Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

prof. Eugeniusz Skowroński

